

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ

са привременим седиштем у Косовској Митровици

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

**ПРЕДМЕТ: ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ УРАЂЕНЕ ДОКТОРСKE
ДИСЕРТАЦИЈЕ**

На основу одлуке бр.05-770 од 10.06.2020. године Наставно-научног већа Медицинског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, именована је комисија за преглед и оцену урађене докторске дисертације кандидата Марка Д. Стевановића под називом „**МОГУЋНОСТИ ПРЕВЕНЦИЈЕ И ТЕРАПИЈЕ ПОЧЕТНЕ КАРИЈЕСНЕ ЛЕЗИЈЕ ГЛЕЂИ МЛЕЧНИХ ЗУБА**“ у саставу:

1. Проф. др Андријана Цветковић, Медицински факултет Универзитета у Приштини, ванредни професор- председник комисије
2. Проф. др Мирјана Ивановић, Стоматолошки факултет Универзитета у Београду, редовни професор- ментор-члан
3. Проф. др Дијана Мирић, Медицински факултет Универзитета у Приштини, редовни професор- ментор-члан

Након прегледа и анализе приложеног материјала од стране кандидата, Комисија подноси Наставно-научном већу следећи:

ИЗВЕШТАЈ

Основни подаци у кандидату

Др Марко Стевановић рођен је 08.02.1987. године у Косовској Митровици. Основну школу и гимназију завршава у родном граду са одличним успехом. Дипломирао је 2011. године са просечном оценом 8.72 на одсеку стоматологије Медицинског факултета Универзитета у Приштини са седиштем у Косовској Митровици, где је у току студирања

поводом јубилеја 40 година рада факултета добио признање и награду као истакнути студент у својој генерацији. Српско лекарско друштво му је доделило награду и признање за најбољег дипломираног студента стоматологије Медицинског факултета Универзитета у Приштини са седиштем у Косовској Митровици 2011. године. Након обављеног приправничког стажа обављеног на матичном факултету, положио је стручни испит 2012. године у Београду. Докторске академске студије уписао је на Медицинском факултету Приштина у Косовској Митровици, где је положио све испите предвиђене планом и програмом докторских студија са просечном оценом 9.40. Од 2012. године ради као сарадник у настави, потом као сарадник клиничар, а данас као асистент на предмету Дечја и превентивна стоматологија на Катедри за стоматологију Медицинског факултета Приштина. Новембра 2016. године је положио специјалистички испит са одличном оценом и тиме стекао звање специјалисте Дечје и превентивне стоматологије.

Сарадник је на пројекту „Заступљеност каријеса раног детињства у Републици Србији“ под покровитељством Министарства здравља РС, Сектора за јавно здравље и програмску заштиту, као и учесник јуниор пројекта Медицинског факултета Приштина под називом „Епидемиологија и етиологија повреда зуба и околних ткива орофацијалне регије деце и младих особа са северног дела Косова и Метохије“ бр. 22/13.

Др Марко Стевановић активан је учесник великог броја научних скупова националног и међународног значаја. Објавио је већи број научних радова од којих 3 на SCI листи.

Основни подаци о дисертацији

Докторска дисертације под називом **„МОГУЋНОСТИ ПРЕВЕНЦИЈЕ И ТЕРАПИЈЕ ПОЧЕТНЕ КАРИЈЕСНЕ ЛЕЗИЈЕ ГЛЕЂИ МЛЕЧНИХ ЗУБА“** кандидата др Марка Стевановића по форми и структури одговара општим правилима за писање и обликовање докторске дисертације у складу са Статутом Универзитета, Правилником о докторским студијама Универзитета и Правилником о докторским студијама Медицинског факултета у Косовској Митровици. Садржи 115 нумерисаних страна од увода до краја рада, укључујући додатне стране са неопходним подацима. У склопу рада налази се 24 табеле, 14 графика и 15 слика. У попису коришћене литературе кандидат је навео 182 референце.

Предмет и циљ дисертације

Предмет предложене теме **„МОГУЋНОСТИ ПРЕВЕНЦИЈЕ И ТЕРАПИЈЕ ПОЧЕТНЕ КАРИЈЕСНЕ ЛЕЗИЈЕ ГЛЕЂИ МЛЕЧНИХ ЗУБА“** је сагледавање могућности превенције и неинвазивне терапије почетне каријесне лезије глеђи млечних зуба, уз компарацију ефеката свих примењених метода.

Дисертација има за циљ да покаже преваленцију и заступљеност каријеса млечних зуба, али и да детектује факторе ризика за настанак каријеса код деце узраста 2-5 година на

територији Косовске Митровице и Звечана, затим да утврди проценат деце са ниским, средње високим и високим каријес ризиком, да утврди заступљеност белих мрља у односу на висину ризика за настанак каријеса, као и да утврди како ће уклањање фактора ризика утицати на регресију почетних каријесних лезија. Клинички део истраживања за циљ има да испита дејство лакова на бази флуорида и препарата који обједињују дејство флуорида и CPP-АСР препарата на почетну каријесну лезију, што подразумева испитивање реминерализационог ефекта лакова са флуоридима на почетне каријесне лезије, реминерализационог ефекта препарата који обједињују дејство флуорида и CPP-АСР, да изврши компарацију ефекта остварених применом лакова са флуоридима и препарата који обједињују дејство флуорида и CPP-АСР, да изврши поређење ефекта на регресију почетне каријесне лезије остварених уклањањем ризика за настанак каријеса и ефекта остварених применом неинванзивне терапије базиране на примени флуорида и флуорида и CPP-АСР.

Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

Реминерализација почетне каријесне лезије је природан феномен, и може се рећи да сваки зуб поседује реминерализациони потенцијал. Као предуслов да се то оствари, неопходно је контролисати услове који владају у усној дупљи, и на тај начин омогућити да реминерализација надвлада деминерализацију. Најчешћи приступ третману почетне каријесне лезије је потпомагање и убрзавање реминерализације. За тај третман се могу употребити многи препарати, доминантно на бази флуора, а последњих година се све више употребљавају препарати на бази казеинфосфопептида- аморфног калцијумовог флуорофосфата. Основна хипотеза овог истраживања је да постоји разлика у ефектима реминерализације почетних каријесних лезија на млечним зубима између лакова са флуоридима и препарата који обједињују дејство флуора и казеин фосфопептид – аморфног калцијум флуорофосфата (CPP-ACFP), као и да се ефекти реминерализације могу постићи модификовањем навика везаних за одржавање оралне хигијене и елиминацијом фактора ризика за настанак каријеса.

Кратак опис садржаја дисертације

Текст докторске дисертације подељен је у десет поглавља.

Прво поглавље (**Увод**) представља кратак осврт на етиологију настанка каријеса као најраспрострањенијег обољења у савременом човечанству уз предочавање специфичности млечних зуба у односу на сталне зубе. Ово поглавље доноси и кратак осврт на саму еволуцију стоматологије, како се од механичке ере конзервативне стоматологије кроз

векове стигло до савременог биолошког приступа третману, уз све погодности које са собом доносе савремене методе ране детекције каријеса и спровођење неинвазивног третмана почетних каријесних лезија.

У поглављу **Преглед литературе** кандидат нас у првом делу јасно упућује на специфичности млечних зуба у односу на сталне зубе, као и на карактеристике глеђи млечних зуба, са јако прецизним освртом на карактеристике каријеса млечних зуба, његову клиничку слику и етиологију, што је поткрепљено великим бројем референци из ове научне области. Аутор је дао посебно велики значај осврту на почетну каријесну лезију, продирући у саму срж процеса деминерализације и реминерализације, описујући све минералне и хистоморфолошке промене које прате овај процес, што је такође поткрепљено референцама из ове научне области. У другом делу, аутор описује дијагностичке процедуре у детекцији иницијалне каријесне лезије као једине реверзибилне фазе каријеса, обухватајући како традиционалне тако и савремене процедуре у детекцији почетне каријесне лезије, уз осврт на евалуацију свих дијагностичких процедура. Посебан акценат је стављен на ласерску флуоресценцију и описивање DIAGNOdent уређаја, као једног од најсавременијих инструмената ране детекције почетне каријесне лезије. Кандидат је у другом делу такође описао релевантне постулате савремене терапије почетне каријесне лезије, технике реминерализације које се могу наћи у савременој литератури, где је посебна пажња посвећена самом избору третмана, али и препаратима који садрже флуориде, и препаратима који своје дејство темеље на присуству казеинфосфопетид-аморфног калцијум флуорофосфата.

У поглављу **Радна хипотеза** је постављена хипотеза да постоји разлика у ефектима реминерализације почетних каријесних лезија глеђи млечних зуба између препарата који садрже флуориде као активну компоненту и препарата који обједињују дејство флуора и казеин фосфопептиф-аморфног калцијум фосфата, као и да се ефекти реминерализације могу постићи модификовањем навика везаних за одржавање оралне хигијене и елиминацијом фактора ризика за настанак каријеса.

У поглављу **Циљеви истраживања** кандидат је јасно и прецизно поставио циљеве истраживања у оквирима научне проблематике наведене докторске дисертације. Основни

циљеви истраживања су: Утврдити преваленцију каријеса млечних зуба код деце узраста 2-5 година на територији Косовске Митровице и Звечана; утврдити заступљеност почетних каријесних лезија на зубима млечне дентиције код деце старости 2-5 година на територији Косовске Митровице и Звечана; утврдити факторе ризика за настанак каријеса код деце узраста 2-5 година на територији Косовске Митровице и Звечана, а у оквиру овог циља: утврдити проценат деце са ниским, средње високим и високим ризиком за настанак каријеса, утврдити заступљеност белих мрља у односу на висину ризика за настанак каријеса, утврдити како ће уклањање фактора ризика утицати на регресију почетних каријесних лезија, затим: Испитати дејство лакова на бази флуорида и препарата који обједињују дејство флуорида и CPP-ACP препарата на почетну каријесну лезију (белу мрљу), а у оквиру овог циља: испитати реминерализујући ефекат лакова са флуоридима на почетне каријесне лезије, испитати реминерализујући ефекат препарата који обједињују дејство флуорида и CPP-ACP, извршити компарацију ефеката остварених применом лакова са флуоридима и препарата који обједињују дејство флуорида и CPP-ACP, и на крају извршити поређење ефеката на регресију почетне каријесне лезије остварених уклањањем ризика за настанак каријеса и ефеката остварених применом неинванзивне терапије базиране на примени флуорида и флуорида и CPP-ACP.

У поглављу **Материјали и методе** кандидат је описао начин извођења истраживања, почев од епидемиолошког дела истраживања, односно прикупљања, припреме, и селекције узорка, па до клиничког дела испитивања који подразумева спровођење свих терапијских поступака, укључујући и клиничку процену каријесне лезије, као и све фазе истраживања, што је све у корелацији са подацима у литератури.

У поглављу **Резултати истраживања** кандидат је у неколико целина приказао добијене резултате. Сви резултати добијени овим истраживањем приказани су јасно и детаљно.

У поглављу **Дискусија** које је засновано на савременим принципима научно-истраживачког рада, кандидат полазећи од врло јасних и значајних резултата добијених у истраживању, даје јасна тумачења добијених резултата. Извршена је компаративна аналитичка дискусија по свим постављеним циљевима и добијеним резултатима. Резултати

које је аутор добио у свом истраживању су у мањој или већој мери сагласни са резултатима других аутора.

У поглављу **Закључци** дефинисани су јасни и прецизни закључци који су у потпуности изведени из добијених резултата и у складу са постављеним циљевима.

У последњем делу, **Литератури**, кандидат наводи литературу коју је користио у раду редоследом како су аутори у тексту навођени. Највећи број референци које је кандидат користио су новијег датума и представљају актуелна и опште цитирана истраживања која се баве овом проблематиком.

Оцена научног доприноса докторске дисертације

Докторска дисертација под насловом **„МОГУЋНОСТИ ПРЕВЕНЦИЈЕ И ТЕРАПИЈЕ ПОЧЕТНЕ КАРИЈЕСНЕ ЛЕЗИЈЕ ГЛЕЂИ МЛЕЧНИХ ЗУБА“** кандидата **асс. др Марка Стевановића** представља оригиналан и самосталан научно-истраживачки рад са значајним доприносом у области стоматологије и дечје и превентивне стоматологије. У раду су наглашене савремене могућност неинвазивне терапије и превенције настанка почетних каријесних лезија глеђи млечних зуба, са посебним акцентом на савремене методе њихове детекције.

Докторска дисертација урађена је према свим правилима научно-истраживачког рада, уз примену адекватне методологије и литературе, са јасно дефинисаним циљевима и закључцима који дају одговор на постављене циљеве. У приказу истраживања кандидат је користио уобичајену и стандардизовану стручну терминологију, а структура докторске дисертације и методологија излагања су у складу са универзитетским нормама.

Резултати истраживања су значајни јер у литератури постоји евидентан недостатак података о овој проблематици, а у овом раду је обрађена на нов и свеобухватан начин. Уверени смо да ће резултати овог истраживања наћи примену у савременој стоматолошкој пракси.

Закључак са образложењем научног доприноса дисертације

Имајући у виду оригиналност остварених научних резултата, актуелност и значај теме, чланови комисије предлажу Наставно-научном већу Медицинског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици да се докторска дисертација под називом „**МОГУЋНОСТИ ПРЕВЕНЦИЈЕ И ТЕРАПИЈЕ ПОЧЕТНЕ КАРИЈЕСНЕ ЛЕЗИЈЕ ГЛЕЂИ МЛЕЧНИХ ЗУБА**“, урађена према одобреној пријави, прихвати и да се кандидату Марку Стевановићу одобри усмена одбрана.

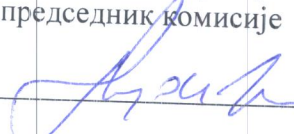
У Косовској Митровици

24. 06. 2020.

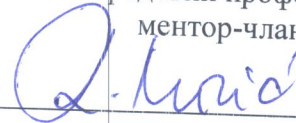
Комисија:

Проф. др Андријана Цветковић
Медицински факултет Универзитета у Приштини
ванредни професор
председник комисије

Проф. др Мирјана Ивановић
Стоматолошки факултет Универзитета у Београду
редовни професор
ментор-члан

Проф. др Дијана Мирић
Медицински факултет Универзитета у Приштини
редовни професор
ментор-члан